

НЕЙРОІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

Пагута Тамара

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Зубчик Наталія

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Актуальність проблеми використання нейроігор як засобу розвитку дітей дошкільного віку в умовах інклюзивної групи зумовлена зростаючою потребою у пошуку ефективних інноваційних методів навчання та виховання, що враховують індивідуальні особливості кожної дитини. У сучасному суспільстві значно зросла кількість дітей, які мають різні порушення розвитку, що потребують особливих педагогічних підходів та створення сприятливого середовища для інтеграції у колектив однолітків. Інклюзивна освіта, яка активно впроваджується у закладах дошкільної освіти України, ставить перед педагогами завдання забезпечити не лише засвоєння знань, а й комплексний розвиток дитини з опорою на її сильні сторони та потенційні можливості.

У цьому контексті нейроігри набувають особливого значення, оскільки вони спрямовані на стимуляцію роботи головного мозку, розвиток когнітивних функцій, формування навичок самоконтролю, уваги, пам'яті та мислення. Використання таких ігор у практиці дошкільної освіти створює умови для активізації мовленнєвих, сенсомоторних та соціальних процесів, що є критично важливими для дітей із особливими освітніми потребами. Крім того, нейроігри мають ігрову природу, що забезпечує позитивний емоційний фон, підвищує мотивацію до навчання та сприяє подоланню психологічних бар'єрів у спілкуванні з однолітками [3].

Сучасні дослідження у галузі нейропсихології та педагогіки доводять, що систематичне використання нейроігор у освітньому процесі сприяє розвитку цілісної особистості дитини, формуванню її пізнавальної

активності та адаптивних можливостей (Дж. Баррі, М. Трімбл [1], А. Герман [2], О. Севастьянова [3], А. Синиця, С. Кухлова [4]. Саме тому проблема впровадження нейроігор у практику інклюзивних дошкільних груп є своєчасною та перспективною, адже поєднує завдання розвитку, корекції та соціалізації дітей з урахуванням принципів гуманізму, доступності та рівності освітніх можливостей.

Нейроігри розглядаються як один із найбільш ефективних та перспективних засобів розвитку мовленнєвих і когнітивних здібностей дітей дошкільного віку. Їх застосування сприяє активізації роботи головного мозку, стимулюванню різних каналів сприйняття та вдосконаленню мовленнєвих умінь. Дошкільний період є сенситивним етапом інтенсивного розвитку, коли формуються базові засади подальшого навчання, соціальної адаптації та комунікації, що зумовлює особливу значущість використання нейроігор для всебічного розвитку особистості дитини.

Під нейроіграми розуміють комплекс спеціально підібраних завдань та вправ, які активізують діяльність різних відділів мозку шляхом задіяння слухової, зорової, тактильної та рухової сенсорних систем. Вони створені на основі досягнень нейронауки, що доводить: активна взаємодія між лівою та правою півкулями сприяє формуванню мовленнєвих навичок, розвитку уваги, пам'яті та творчого мислення [1, с. 128].

Проведення нейроігор із дітьми старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи спрямоване на вирішення комплексу корекційно-розвивальних завдань. Серед ключових аспектів виділяють розвиток міжпівкульних зв'язків та синхронізацію діяльності обох півкуль головного мозку, удосконалення моторного планування й координації рухів, стимуляцію розумової активності та формування як загальної, так і дрібної моторики. Важливим результатом є також покращення показників пам'яті та уваги, підвищення швидкості відтворення інформації, зниження рівня втомлюваності, підвищення працездатності, зняття психоемоційного напруження і стресових станів, а також профілактика труднощів, пов'язаних із просторово-часовим сприйняттям [4, с. 494].

Впровадження нейроігор у практику закладів дошкільної освіти, зокрема в умовах інклюзивних груп, потребує дотримання певних методичних підходів. Важливим є їх систематичне використання у розпорядку дня, що забезпечує поступове вдосконалення мовленнєвих і когнітивних навичок та робить освітній процес природним і зрозумілим для дитини. Ефективності сприяє поєднання різних видів активностей, яке дозволяє розвивати усі види пам'яті, залучати сенсорні системи та підтримувати баланс між руховими вправами і завданнями на увагу й сприйняття. Не менш суттєвим чинником є створення умов для активної участі дитини у грі, що передбачає можливість самостійно обирати завдання

та визначати послідовність дій. Такий підхід не лише розвиває комунікативні навички, а й формує почуття відповідальності та впевненості у власних силах. Інтеграція нейроігор у щоденну діяльність забезпечує природність навчального процесу, оскільки гра сприймається дітьми як звичний елемент середовища [4].

Залучення батьків до організації нейроігор є важливим компонентом їх ефективності. Вихователі можуть рекомендувати прості ігри для виконання вдома, що сприятиме підтримці мовленнєвого та когнітивного розвитку поза межами закладу освіти, а також зміцненню взаємодії між сім'єю та педагогами, створюючи для дитини цілісний освітньо-розвивальний простір [2].

Застосування нейроігор у логопедичній практиці має низку суттєвих переваг, серед яких варто відзначити ігровий характер навчання, емоційну привабливість та багатофункціональність цього методу. Виконання вправ поєднується з руховою активністю, що забезпечує автоматизацію звуків у динамічних умовах, на відміну від традиційного статичного підходу за столом. Такі заняття формують стійку мотивацію, розвивають довільні пізнавальні інтереси та сприяють налагодженню партнерської взаємодії між дитиною та вчителем-логопедом.

Таким чином, нейроігри створюють умови для захопливого, емоційно позитивного та результативного навчання, яке готує дітей до наступних етапів освітнього процесу та соціальної інтеграції. Їх систематичне застосування не лише сприяє формуванню мовлення, а й забезпечує відчуття задоволення від навчальної діяльності, підвищує інтерес до пізнання та формує основу для подальшого інтелектуального й особистісного зростання. Водночас, нейроігри позитивно впливають на емоційну стабільність, соціальні компетентності та адаптивні можливості дитини в колективі, що зумовлює їх значущість у практиці роботи вихователя з дітьми дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баррі Дж., Трімбл М. Нейропсихіатрія та поведінкова неврологія. Вид. 3-є, доп. і переробл. Київ : Медицина, 2024. 363 с. URL: <https://surl.li/hdvvgg>. (дата звернення: 02.09.2025).
2. Герман А. В. Використання нейроігор у закладі дошкільної освіти: розвиток мовлення та когнітивних здібностей. URL: <https://surl.li/ypzutk>. (дата звернення: 01.09.2025).
3. Севаст'янова О. Нейроігри в логопедичній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення. URL: <https://surl.li/rqgwdr> (дата звернення: 01.09.2025).
4. Синиця А. О., Кухлова С. В. Корекція мовленнєвих порушень у дітей старшого дошкільного віку за допомогою нейроігор та вправ. *Pedagogy current issues of science and integrated technologies*. 2023. № 10-13. С. 493-496. URL: <https://surl.li/tanbbl>. (дата звернення: 30.08.2025).